

دستورالعمل شرطی

در حل یک مسئله اگر نیاز به مقایسه اعداد و متغیرها داشته باشیم از دستورات عمل بر اساس نتیجه مقایسه از **دستورالعمل شرطی** استفاده می‌کنیم. عملگرهای مقایسه ای و برای اجرای یک یا چند

عملگرهای مقایسه ای

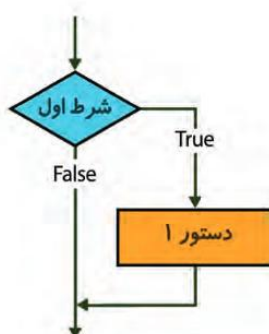
اولویت	C#	ریاضی	نام عملگر
اولویت همه عملگرها یکسان است	==	=	مساوی
	!=		نا مساوی
	>	>	بزرگتر
	>=		بزرگتر مساوی
	<	<	کوچکتر
	<=		کوچکتر مساوی

دستورالعمل شرطی (شکل کاربرد اول): if

اگر شرط

یک یا چند دستور

```
if (شرط)
{
    ...
}
```


توضیح دستورالعمل: هنگام اجرای این دستور، اگر «شرط» درست باشد «یک یا چند دستور» اجرا می‌شوند در غیر این صورت این دستورات اصلا اجرا نخواهند شد.

مثال الگوریتمی بنویسید که سه عدد دلخواه از ورودی دریافت کرده و بزرگترین آنها را نمایش دهد.

(۱) شروع

(۲) a, b, c را دریافت کن

(۳) $\max \leftarrow a$

(۴) اگر $b > \max$

$\max \leftarrow b$

(۵) اگر $c > \max$

$\max \leftarrow c$

(۶) max را نمایش بده

(۷) پایان

مثال: برنامه ای بنویسید که از بین سه عدد دریافتی، بزرگترین عدد را پیدا کند

```
float a, b, c, max;
Console.WriteLine("Enter first number:");
a = float.Parse(Console.ReadLine());
Console.WriteLine("Enter second number:");
b = float.Parse(Console.ReadLine());
Console.WriteLine("Enter third number:");
c = float.Parse(Console.ReadLine());
max = a;
if (max < b)
    max = b;
if (max < c)
    max = c;
Console.WriteLine("Maximum number is " + max);
Console.ReadKey();
```

دستور العمل شرطی (شکل کاربرد دوم) : if-else

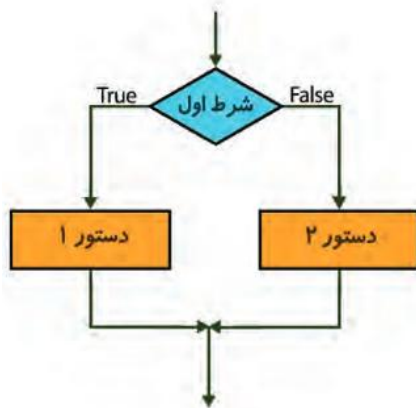
اگر شرط

یک یا چند دستور ۱

وگرنه

یک یا چند دستور ۲

```
if (شرط)
{
    ...
}
else
{
    ...
}
```


توضیح دستور العمل:

هنگام اجرای این دستور ابتدا شرط بررسی می شود و در صورت درست بودن شرط، «یک یا چند دستور ۱» اجرا می شوند و در صورتی که شرط نادرست باشد «یک یا چند دستور ۲» اجرا خواهند شد.

مثال: برنامه ای که با دریافت معدل وضعیت قبولی یا مردودی دانش آموز را مشخص می کند.

```
string r;
Console.Write("Enter Average:");
float a=float.Parse(Console.ReadLine());
if (a >= 10)
    r = "ghabul";
else
    r = "mardod";
Console.WriteLine(r);
Console.ReadKey();
```

مثال الگوریتمی بنویسید که یک عدد از ورودی دریافت کرده و زوج یا فرد بودن آنرا تشخیص داده و نمایش دهد.

راهنمایی: اگر باقیمانده یک عدد بر ۲ مساوی صفر شود عدد زوج است.

(۱) شروع

(۲) n را دریافت کن

(۳) $m = n \% 2$

(۴) اگر $m == 0$

"زوج" را نمایش بده

وگرنه

"فرد" را نمایش بده

(۵) پایان

```
Console.Write("Enter Number:");
byte n = byte.Parse(Console.ReadLine());
if (n%2==0)
    Console.WriteLine("zozj");
else
    Console.WriteLine("fard");
```

مثال الگوریتمی بنویسید که حاصل تقسیم دو عدد را محاسبه و نمایش دهد

(۱) شروع

(۲) X و y را دریافت کن

(۳) اگر $y \neq 0$

حاصل $\frac{x}{y}$ را محاسبه و نمایش بده

وگرنه

"تقسیم بر صفر بی معنی است!" را نمایش بده

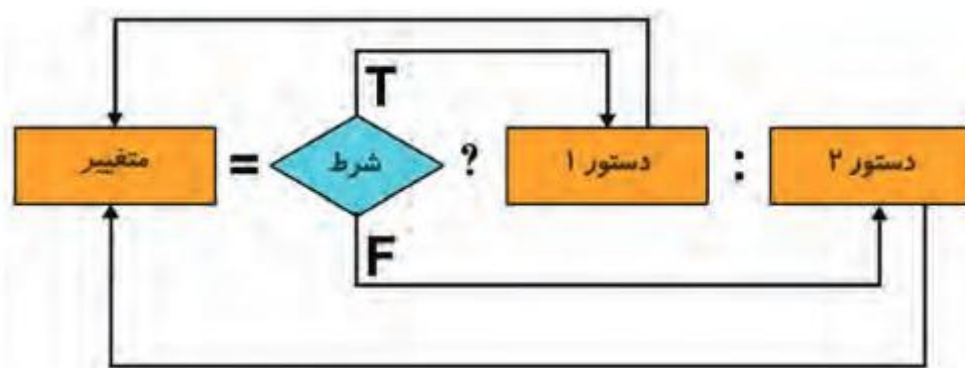
(۴) پایان

```
Console.Write("Enter first Number:");
byte a = byte.Parse(Console.ReadLine());
Console.Write("Enter second Number:");
byte b = byte.Parse(Console.ReadLine());
if (b != 0)
    Console.WriteLine(a/b);
else
    Console.WriteLine("error!!!");
```

عملگر شرطی ?

زمانی که دستور شرطی، از یک دستور، برای بخش if و else استفاده می‌کند؛ می‌توان از عملگر سه‌تایی (ternary) به صورت زیر استفاده کرد. هنگامی که شرط درست باشد خروجی این عملگر حاصل دستور 1 و هنگامی که شرط نادرست باشد، حاصل دستور 2 است.

دستور 2 : دستور 1 ؟ (عبارت شرطی) = خروجی

مثال ۱: برنامه ای بنویسید که با دریافت معدل دانش آموز، وضعیت قبولی یا مردودی وی را نمایش دهد.

```
float aver;
string result;
Console.Write("Enter Average:");
aver=float.Parse(Console.ReadLine());
result=(aver>=10) ? "ghabol":"mardod";
Console.WriteLine(result);
```

مثال ۲: برنامه ای بنویسید که از بین سه عدد دریافتی، بزرگترین عدد را پیدا کند.

```
int a, b, c, max;
a = int.Parse(Console.ReadLine());
b = int.Parse(Console.ReadLine());
c = int.Parse(Console.ReadLine());
max = a;
max = (b > max) ? b : max;
max = (c > max) ? c : max;
Console.WriteLine("max={0}",max);
```

عملگرهای منطقی

برای ترکیب چند شرط (مقایسه یک متغیر با بیش از یک مقدار) و تصمیم گیری بر اساس نتیجه آن از عملگرهای منطقی استفاده می شود.

اولویت	نام عملگر	علامت	عملکرد
۱	نقیض	!	ارزش عملوند را معکوس می کند.
۲	و	&&	تنها در صورتی که هر دو عملوند true باشند، نتیجه این عملگر نیز true خواهد بود. در غیر این صورت false است.
۳	یا		اگر حداقل یکی از عملوندها true باشند، نتیجه این عملگر نیز true خواهد بود.

مثال: دریافت نام کاربری و رمز عبور و تصمیم گیری بر اساس اطلاعات ورودی کاربر

```
string user, pass;
Console.Write("Enter user name:");
user = Console.ReadLine();
Console.Write("Enter password:");
pass = Console.ReadLine();
if(user=="admin" && pass=="0000")
    Console.WriteLine("welcome {0} ",user);
else
    Console.WriteLine("user name or password invalid.");
Console.ReadKey();
```

مثال: تشخیص اینکه عدد وارد شده، مضرب ۵ هست یا نه

```
Console.Write("Enter Number");
byte n = byte.Parse(Console.ReadLine());
if(n%10==0 || n%10==5)
    Console.WriteLine("ok");
else
    Console.WriteLine("no");
Console.ReadKey();
```

دستور العمل شرطی (شکل کاربرد سوم) : if چند شرطی

```
if (شرط ۱)
{
    ...
}
else if (شرط ۲)
{
    ...
}
.
.
.
else
{
    ...
}
```

اگر شرط ۱
یک یا چند دستور ۱
وگرنه اگر شرط ۲
یک یا چند دستور ۲
وگرنه اگر شرط ۳
یک یا چند دستور ۳
...
وگرنه
یک یا چند دستور

مثال: برنامه ای که با نمایش یک سوال چهار گزینه ای ، پاسخ صحیح را تشخیص می دهد.

```
char answer;
string g1="a.c";
string g2="b.c++"
string g3="c.c#"
string g4="d.java"
Console.WriteLine("which language is middle?");
Console.WriteLine("{0,-15}{1,-15}{2,-15}{3,-15}",g1 ,g2 , g3 ,g4);
Console.Write("Enter Answer:");
answer = char.Parse(Console.ReadLine());
if (answer == 'a')
    Console.WriteLine("Correct");
else if(answer=='b' || answer=='c' || answer=='d')
    Console.WriteLine("InCorrect");
else
    Console.WriteLine("Input Error!");
Console.ReadKey();
```

مثال: دریافت یک عدد معادل فصل های سال و نمایش نام فصل

```
Console.WriteLine("Enter Number(1-4):");
byte n = byte.Parse(Console.ReadLine());
if(n==1)
    Console.WriteLine("bahar");
else if(n==2)
    Console.WriteLine("tabestan");
else if (n==3)
    Console.WriteLine("paeiz");
else if (n==4)
    Console.WriteLine("zemestan");
else
    Console.WriteLine("error!!!");
Console.ReadKey();
```

مقایسه یک عبارت یا یک متغیر با چندین مقدار بصورت زیر :

(متغیر یا عبارت مورد مقایسه) switch

```
{
    case مقدار ۱ :
        دستور۱;
        break;
    case مقدار ۲ :
        دستور۲;
        break;
    case مقدار ۳ :
        دستور۳;
        break;
    ...
    default:
        دستور۴;
        break;
}
```

توضیح دستور العمل

اگر حاصل یا مقدار عبارت برابر مقدار ۱ بود دستور ۱ انجام شده و با دستور break از ساختار خارج می‌شود.

اگر برابر مقدار ۲ بود دستور ۲ انجام شده، با دستور break از ساختار خارج می‌شود (برای بقیه مقادیر نیز همین روش اجرا می‌شود).

در نهایت، در صورتی که حاصل برابر هیچ یک از مقادیر نباشد دستور ۴ (default) انجام می‌شود و با دستور break از ساختار خارج می‌شود.

مثال: دریافت یک عدد معادل فصل های سال و نمایش نام فصل

```
Console.WriteLine("Enter Number(1-4):");
int f = int.Parse(Console.ReadLine());
switch (f)
{
    case 1:
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Green;
        Console.Clear();
        Console.WriteLine("Spring");
        break;
    case 2:
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Blue;
        Console.Clear();
        Console.WriteLine("Summer");
        break;
    case 3:
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Yellow;
        Console.Clear();
        Console.WriteLine("Fall");
        break;
    case 4:
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.White;
        Console.Clear();
        Console.WriteLine("Winter");
        break;
    default:
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Red;
        Console.Clear();
        Console.WriteLine("Invalid Number!");
        break;
}
```

مثال: دریافت نام فصل و نمایش ماه های مربوط به آن فصل

```
Console.Write("enter fasl name:");
string fasl=Console.ReadLine();
switch (fasl)
{
    case "bahar":
        Console.ForegroundColor = ConsoleColor.Green;
        Console.WriteLine("farvardin, ordibehesht, khordad");
        break;
    case "tabestan":
        Console.ForegroundColor = ConsoleColor.Blue;
        Console.WriteLine("tir, mordad, shahrivar");
        break;
    case "paeiz":
        Console.ForegroundColor = ConsoleColor.Yellow;
        Console.WriteLine("mehr, aban, azar");
        break;
    case "zemestan":|
        Console.ForegroundColor = ConsoleColor.White;
        Console.WriteLine("day, bahman, esfand");
        break;
    default:
        Console.ForegroundColor = ConsoleColor.Red;
        Console.WriteLine("error!!!!");
        break;
}
Console.ReadKey();
```

مثال: دریافت یک کاراکتر معادل یک رنگ و تغییر رنگ صفحه کنسول متناسب با آن

```
Console.WriteLine("[r/R] Red");
Console.WriteLine("[g/G] Green");
Console.WriteLine("[b/B] Blue");
Console.WriteLine("[w/W] White");
Console.WriteLine("[y/Y] Yellow");
Console.Write("Enter your favorites color:");
char c = char.Parse(Console.ReadLine());
switch (c)
{
    case 'r':
    case 'R':
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Red;
        Console.Clear();
        break;
    case 'g':
    case 'G':
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Green;
        Console.Clear();
        break;
    case 'b':
    case 'B':
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Blue;
        Console.Clear();
        break;
    case 'w':
    case 'W':
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.White;
        Console.Clear();
        break;
    case 'y':
    case 'Y':
        Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Yellow;
        Console.Clear();
        break;
    default:
        Console.WriteLine("error!!!");
        break;
}
Console.ReadKey();
```

مثال: با توجه به رقم سمت راست شماره دانش آموزی، یکی از کارگاه‌های کتاب را بعنوان تکلیف دانش آموز تعیین می کند.

```
long n;
Console.Write("ENTER student id:");
n = long.Parse(Console.ReadLine());
switch (n%10)
{
    case 3:
        Console.WriteLine("kargahe 11");
        break;
    case 4:
        Console.WriteLine("kargahe 10");
        break;
    case 5:
        Console.WriteLine("kargahe 4");
        break;
    case 6:
        Console.WriteLine("kargahe 2");
        break;
    case 8:
        Console.WriteLine("kargahe 7");
        break;
}
Console.ReadKey();
```

نکات دستور switch :

- بخش default اختیاری است.
- برای مقایسه متغیرهای اعشاری نمی توان از دستور switch استفاده کرد.
- استفاده از دو case با مقادیر یکسان باعث تولید خطا می شود.
- نوع متغیر با نوع مقادیر جلوی هر case باید یکسان باشد.
- وجود دستور break برای هر case و بخش default الزامی است.
- در دستور switch برای قراردادن مجموعه ای از دستورات در یک case یا default نیازی به بلاک نیست